

Національний університет

водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра трудових ресурсів і підприємництва

102-103

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до виконання контрольної роботи

з навчальної дисципліни

„ПІДПРИЄМНИЦТВО І БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ”

для студентів напрямку підготовки 6.030505

„Управління персоналом та економіка праці”

заочної форми навчання

Рекомендовано методичною комісією
напрямку підготовки 6.030505
„Управління персоналом та
економіка праці”,
протокол № від 2010 р.

Рівне 2010

Національний університет

водного господарства
та природокористування

Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни “Підприємництво і бізнес-планування” студентами напряму підготовки 6.030505 “Управління персоналом та економіка праці” заочної форми навчання / Савіна Н.Б., Костюкевич А.М. – Рівне: НУВГП, 2010. – 17 с.

Упорядники: Савіна Н.Б., доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва, Костюкевич А.М., старший викладач кафедри трудових ресурсів і підприємництва

Відповідальний за випуск: завідувач кафедри трудових ресурсів і підприємництва, д.е.н., професор Гуменюк В.Я.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

**©Савіна Н.Б.,
Костюкевич А.М.
2010
©НУВГП 2010**

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Тематичний зміст курсу	5
3. Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи... 6	
4. Теоретичні питання контрольної роботи	8
5. Практичне завдання контрольної роботи.....	10
6. Список рекомендованої літератури	15

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою навчальної дисципліни “Підприємництво і бізнес-планування” є дати базові знання для фахівців з управління персоналом та економіки праці з теорії і практики підприємницької діяльності, бізнес-планування та сформуванню підприємницький тип мислення.

Сучасний стан економіки України, розвиток її інноваційності потребує вирішення складних теоретичних і практичних завдань, які вимагають створення і застосування якісно нових напрямків економічної теорії та суміжних наукових дисциплін, тісно пов'язаних з нею. Це зумовлює необхідність розробки нових навчальних технологій та методів та викладання таких дисциплін, що дають змогу формувати у майбутніх фахівців у галузі економіки, фінансів, управління персоналом і т.і. принципово нове сучасне мислення щодо процесів, які відбуваються в економіці України, а також науково обґрунтованого корегування та управління ними на будь-якому рівні ієрархії, складності і організації.

Основними завданнями навчальної дисципліни є :

- вивчення основних понять, ідей, систем і інструментарію підприємництва;
- набуття практичних навичок розв'язання конкретних ринкових ситуацій виробничої, фінансової і комерційної діяльності підприємницьких структур;
- набуття практичних навичок підготовки бізнес-плану, який є основою планування фінансово-господарської діяльності підприємства;
- формування вмій щодо створення підприємницьких структур, та пошуку шляхів підвищення їх ефективності в сучасних умовах господарювання.

Методичні розробки розраховані на студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними програмами підготовки бакалаврів, а також для слухачів факультетів підвищення кваліфікації та інститутів післядипломної освіти.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Економічна основа підприємництва

Тема 1. Економічна основа бізнесу. Економічна основа бізнесу. Рухливі сили та ознаки бізнесу. Власність, як основа бізнесу.

Тема 2. Елементи системи бізнесу. Система бізнесу. Функції та принципи підприємництва. Умови організації підприємницької діяльності.

Тема 3. Підприємницька ідея та механізм її втілення. Сутність підприємницької ідеї. Методи генерації бізнес ідеї. Джерела та оцінка бізнес ідей.

Тема 4. Бізнес-планування у підприємницькій діяльності. Сутність бізнес планування. Структура і послідовність розробки бізнес-плану. Організація процесу бізнес-планування.

Тема 5. Методика розробки бізнес-плану. Методика опису підприємства, методика складання маркетингового плану. Методика розробки виробничого та організаційного планів. Методика складання фінансового та інвестиційного планів. Аналіз потенційних ризиків.

Змістовий модуль 2

Організаційні засади підприємництва

Тема 6. Організаційно-правові форми підприємництва. Розвиток підприємницьких структур в Україні. Об'єднання підприємств. Господарські товариства. Характеристика унітарних підприємств. Характеристика корпоративних підприємств.

Тема 7. Організація підприємницької діяльності. Засновницькі документи і статутний фонд. Державна реєстрація фізичних та юридичних осіб, як суб'єктів підприємницької діяльності. Етапи після реєстраційного періоду суб'єкта підприємницької діяльності. Ліквідація суб'єктів підприємницької діяльності.

Тема 8. Ліцензування підприємницької діяльності. Види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Порядок одержання ліцензії. Переоформлення та анулювання ліцензії.

Тема 9. Патентування підприємницької діяльності. Сутність патентування та види патентів. Порядок одержання патенту.

Особливості використання патентів.

Тема 10. Оподаткування підприємницької діяльності.

Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємства. Порядок та умови переходу на спрощену систему оподаткування – суб'єктів підприємницької діяльності. Відповідальність суб'єктів малого підприємства в сфері оподаткування.

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

3.1. Методика виконання контрольної роботи

Згідно з навчальним планом студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу, яка складається з двох частин – теоретичної і практичної.

Мета контрольної роботи – оцінити рівень теоретичних знань студентів заочної форми навчання з курсу “Підприємництво і бізнес-планування”, а також перевірити їх вміння застосовувати на практиці основні положення дисципліни.

Виконанню контрольної роботи повинно передувати опрацювання теоретичного матеріалу, рекомендованої літератури, нормативно-правових документів.

Контрольна робота повинна бути подана на перевірку не пізніше десяти днів до початку екзаменаційної сесії. Після рецензування викладачем робота, яка не виконана згідно зазначених вимог і не зарахована викладачем, вона повинна бути перероблена і може бути повторно подана викладачу на перевірку.

3.2. Основні вимоги до змісту роботи

Для того, щоб контрольна робота була зарахована, вона повинна містити вичерпні відповіді на поставлені теоретичні питання, згідно визначеного варіанту. Варіант обирається за двома останніми цифрами залікової книжки з кроком 30.

Зміст усіх розділів повинен бути логічним. Необхідно уникати суперечностей та повторень. Висновки та узагальнення мають бути аргументовані та зроблені для всіх теоретичних питань та практичних завдань, які цього вимагають.

3.3. Вимоги до оформлення контрольної роботи

Контрольну роботу необхідно виконувати на аркуші формату А4. Робота повинна бути написана чорнилами без виправлень та помарок або надрукована. Текст повинен бути вирівняний, на кожній сторінці треба залишати поля для зауважень викладача.

Всі сторінки роботи потрібно пронумерувати.

Перша сторінка заповнюється в такій послідовності:

1. Міністерство освіти та науки, молоді та спорту України.
2. Назва ВНЗ.
3. Назва кафедри.
4. Назва роботи (контрольна робота).
5. Назва дисципліни, факультету, курсу, групи, прізвище, ім'я та по батькові студента.
6. ПІБ викладача, який перевіряє роботу.
7. Номер залікової книжки.
8. Особистий підпис студента.

На початку контрольної роботи розміщують її план. В кінці роботи подається список використаної літератури.

Контрольна робота оцінюватиметься залежно від дотримання таких вимог:

1) **обов'язково** відокремлювати цитати від власних думок. Цитата, яка наводиться з літературного джерела, береться в лапки. Після цитати в квадратних дужках вказується номер літературного джерела з загального списку і номери сторінок, на яких міститься цитата. Коли цитату взято з INTERNETу, то вказується повна адреса INTERNET-сторінки.

2) якщо даються визначення термінів, то бажано їх виділяти (підкреслювати, виділяти жирним шрифтом, іншим кольором тощо).

3) крім літературних джерел, варто скористатися всіма видами довідкової літератури (довідники, словники).

4) у списку використаної літератури **обов'язково** варто вказувати повну назву літературного джерела (див. Приклад оформлення цитати). Повна назва літературного джерела зазвичай вказується на останній сторінці.

5) при написанні контрольної роботи не обов'язково розбивати її на підпункти, а також не обов'язково робити вступ.

6) коли зроблено докладний огляд літературних джерел, а

обсяг контрольної роботи не дозволяє навести всі цитати, бажано у списку використаної літератури вказати назву літературного джерела і номери сторінок, на яких міститься цитата.

Приклад оформлення цитати

... текст ...

«**Підприємництво** – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку» [2, с. 12].

... текст ...

Зразок оформлення списку використаної літератури

1....

2. Варналій З. С. Основи підприємництва: Навч. посіб.- К.: Знання – Прес, 2002.- 239.

3....

3.4. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Контрольна робота оцінюється у 60 балів.

Контрольна робота						сума
своєчас- ність виконання	Зміст роботи			оформ- лення та стиль викладу	захист роботи	
	теорети- чне питання 1	теорети- чне питання 2	практичне завдання			
3	10	10	25	3	9	60

Підсумковий тестовий іспит оцінюється в 40 балів.

4. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Завдання 1. Основи ведення підприємницької діяльності

1. Бізнес і підприємництво в ринковій економіці.
2. Рушійні сили та ознаки бізнесу.
3. Власність як економічна основа бізнесу і підприємництва.
4. Складові системи бізнесу.

5. Функції та принципи підприємництва.
6. Умови організації підприємницької діяльності.
7. Особистість підприємця.
8. Права та обов'язки підприємця.
9. Приватний підприємець як суб'єкт господарювання.
10. Сутність підприємницької ідеї.
11. Методи генерації бізнес-ідей.
12. Джерела ідей.
13. Оцінка бізнес-ідей.
14. Сутність бізнес-планування.
15. Розвиток підприємницьких структур в Україні.
16. Підприємницькі товариства.
17. Засновницькі документи і статутний фонд.
18. Державна реєстрація фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності.
19. Державна реєстрація юридичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності.
20. Реєстрація суб'єкта підприємницької діяльності в державних органах.
21. Ліквідація фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності.
22. Ліквідація та реорганізація підприємства.
23. Види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню.
24. Порядок одержання ліцензії.
25. Переоформлення та анулювання ліцензії.
26. Види діяльності, що підлягають патентуванню.
27. Види патентів, що використовуються у підприємницькій діяльності.
28. Порядок використання патенту.
29. Сутність та методи державного регулювання підприємництва.
30. Державна політика підтримки підприємництва.

Завдання 2. Фінансова та інвестиційна діяльність підприємств

1. Виробнича підприємницька діяльність.
2. Підприємництво у сфері торгівлі.
3. Посередницька підприємницька діяльність.
4. Підприємництво у сфері надання фінансових послуг.

5. Підприємництво у сфері страхування.
6. Підприємництво у сфері надання консалтингових послуг.
7. Фермерське господарство.
8. Грошові розрахунки в діяльності підприємств.
9. Порядок відкриття підприємством грошових рахунків в банку.
10. Безготівкові операції та розрахунки.
11. Загальні принципи ведення касових операцій.
12. Фінансові результати діяльності підприємств, їх зміст і класифікація.
13. Доходи та результати діяльності підприємств.
14. Сутність та класифікація витрат підприємства.
15. Прибуток як економічна категорія.
16. Планування прибутку.
17. Сутність та функції податків.
18. Елементи оподаткування.
19. Система оподаткування України.
20. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва.
21. Умови переходу на єдиний податок.
22. Поняття та структура інвестицій.
23. Види та форми інвестицій і їх облік.
24. Поняття інвестиційного процесу.
25. Характеристика інвестиційних проектів.
26. Вартість грошей і час в підприємницькій діяльності.
27. Майбутня та теперішня вартість грошей.
28. Критерії доцільності інвестицій.
29. Внутрішня норма прибутковості інвестицій.
30. Методи визначення доцільності інвестицій.

Варіант обирається за двома останніми цифрами залікової книжки з кроком 30.

5. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Практичне завдання контрольної роботи полягає у розробці механізму створення власної справи. Механізм створення власної справи необхідно відобразити за такою послідовністю:

1. Описати загальну характеристику сфери бізнесу, що визначений у таблиці 1 за Вашим варіантом. Наприклад, якщо сфера діяльності – автоперевезення, то необхідно обрати вантажні або легкові перевезення планується здійснювати; на внутрішні чи на міжнародні перевезення буде робитись акцент. Варіант обирається за двома останніми цифрами залікової книжки з кроком 30.

Таблиця 1.

Вибір сфер діяльності для ведення бізнесу

№ з/п	Види діяльності
1	2
1.	Виробництво кондитерських виробів
2.	Надання експедиційних послуг
3.	Надання аудиторських послуг
4.	Виробництво хлібобулочних виробів
5.	Надання послуг по ремонту побутової техніки
6.	Виробництво ковбасних виробів
7.	Надання туристичних послуг
8.	Виробництво морозива
9.	Реалізація лікєро-горілочаних напоїв
10.	Виробництво пакувальної тари
11.	Виробництво друкованої продукції
12.	Надання стоматологічних послуг
13.	Реалізація миючих засобів
14.	Обслуговування комп'ютерної техніки
15.	Надання рекламних послуг
16.	Агентство працевлаштування
17.	Виробництво столярних виробів
18.	Надання поліграфічних послуг
19.	Ательє з пошиття одягу
20.	Ремонт транспортних засобів
21.	Послуги транспортного перевезення
22.	Надання послуг фотодруку
23.	Надання консалтингових послуг
24.	Створення Інтернет - клубу
25.	Надання послуг по ремонту шкіргалантереї

1	2
26.	Оптова торгівля побутової техніки
27.	Роздрібна торгівля побутовою хімією
28.	Виробництво цегли
29.	Агентство нерухомості
30.	Надання ветеринарних послуг

2. Визначити особливості товару чи послуги. Наприклад, при внутрішніх вантажних перевезеннях особливостями може бути перевезення 20-ти тонним автотранспортним засобом; з верхнім та боковим завантаженням; шляхи в західному регіоні. Особливості характеристики продукту наведено на рис.1.

3. Навести характеристику конкурентного середовища у сфері бізнесу, тобто назвати основних конкурентів, визначити їхні переваги та недоліки, а також зазначити які недоліки в їхній діяльності можуть бути перешкодами для входу на ринок (табл.2).

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Таблиця 2

Порівняльна характеристика учасників конкурентного середовища проекту

Назва	Адреса	Електронна адреса	Продукція

4. Дати характеристику споживачів вашої продукції, зокрема визначити сегментацію споживачів за віком, статтю чи іншою ознакою та акцентувати увагу на тому сегменті співпраця з яким буде взята за основу.

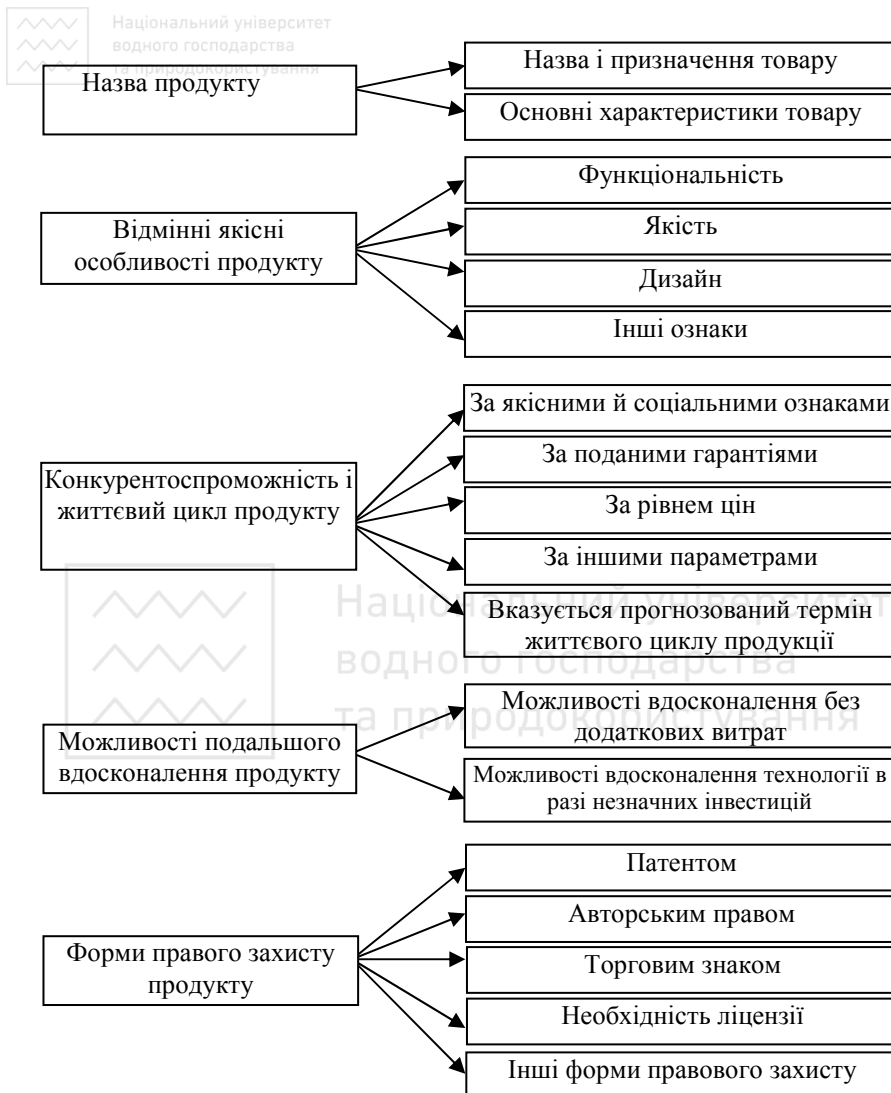

Рис 1. Характеристика продукту

5. Визначити розмір бізнесу. Виходячи із рівня дослідженої конкурентної боротьби, споживчого ринку, особливостей продукту з яким ви виходите на ринок; визначити чи самостійно Ви організуватиме діяльність, чи потрібні наймані працівники. Якщо

будуть залучатися працівники, то необхідно визначити їх кількість сформулювати кваліфікаційні вимоги до них. Згодом зазначити, якому бізнесу (малому, середньому, великому) Ви віддасте перевагу.

6. Обрати організаційно-правову форму ведення бізнесу у відповідності до вибраного бізнесу. Зокрема обґрунтувати здійснення підприємницької діяльності фізичною особою чи юридичною.

7. Відповідно до обраної організаційно-правової форми зазначити установчі документи та основні вимоги щодо них.

8. Описати порядок державної реєстрації відповідно до обраної організаційно-правової форми (де проводиться, хто провидить, на підставі яких документів, в які терміни, у відповідності до яких нормативно-правових документів).

9. Зазначити процедуру післяреєстраційного періоду (в яких державних органах необхідно зареєструватися новоствореному суб'єкту підприємницької діяльності).

10. Зазначити необхідність ліцензування чи патентування вашої сфери підприємницької діяльності. Відповідно до нормативно-правових документів описати процедуру одержання ліцензії чи торговельного патенту.

11. У відповідності до обраного розміру бізнесу визначається загальна потреба у коштах на організацію бізнесу та визначається джерела його фінансування (табл. 3).

Таблиця 3

Джерела фінансування

№	Найменування джерел	20__ рік				Всього	
		I квартал	II квартал	III квартал	IV квартал	тис. УАН	%
1	Власні кошти						
2	Інвестиція (кредит)						
3	Разом джерела фінансування						100

Визначити економічну доцільність ведення підприємницької діяльності шляхом співвідношення її доходної та витратної частини (табл. 4).

Прогноз фінансових результатів, тис. грн.

№	Показники	Один. вим.	20... рік	20... рік	20... рік	Всього
1	2	3	4	5	6	7
1	Загальний обсяг продажу,	нат.од.				
2	Дохід (виручка) від реалізації продукції	грн.				
3	ПДВ	грн.				
4	Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	грн.				
5	Собівартість реалізованої продукції	грн.				
6	Валовий прибуток	грн.				
6.1	Рентабельність за валовим прибутком (стр.6 : стр.5)	%				
7	Інші операційні доходи	грн.				
8	Адміністративні витрати	грн.				
9	Витрати на збут	грн.				
10	Інші операційні витрати	грн.				
11	Фінансовий результат від операційної діяльності	грн.				
11.1	Рентабельність за фін. результ. від опер. діяльн. (стр.11 : стр.4)	%				
12	Фінансові витрати	грн.				
13	Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	грн.				
14	Податок на прибуток	грн.				
15	Чистий прибуток	грн.				
15.1	Рентабельність за чистим прибутком (стр.15 : стр.4)	%				

6. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Виноградська А. М. Основи підприємництва: Навч. посібник.- К.6 Кондор, 2005.- 544 с.

2. Варналій З. С., Сизоненко В. О. Основи підприємницької діяльності: Підруч. для учнів 10-11 кл.- К.: Знання України, 2004.- 404 с.
3. Варналій З. С. Основи підприємництва: Навч. посіб.- К.: Знання – Прес, 2002.- 239с.
4. Господарський кодекс прийнятий 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної ради України. - 2003. - № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.
5. Цивільний кодекс України, прийнятий 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної ради України. - 2003. - № 40-44. – Ст. 356.
6. Закон України “Про ліцензування деяких видів господарської діяльності” від 01.06.2000 р. №1757-III.
7. Закон України “Про патентування деяких видів господарської діяльності” від 23.3.96 р. №98/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - № 20. – Ст. 82.
8. Закон України “Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 року № 1576-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - № 49. – Ст. 682.
9. Закон України “Про державну реєстрацію юридичних та фізичних осіб – підприємців” від 15 травня 2003 р

Допоміжна

1. Курс предпринимательства. Учебник для вузов. Под ред. проф. В.Я. Горфинкеля. – М.: Финансы, ЮНИТИ, 1997. - 439с.
2. Кисельов А.П. Теория и практика современного бизнеса (или как создать фирму и работать на себя). – К.: ЛИБРА, 1995. – 248с.
3. Шевеленко С.Д., Федів І.І. Підприємництво і підприємницька діяльність: Навч. посібник. – К., Вища школа, 1997. – 224с.
4. Закон України “Про державну підтримку малого підприємництва” від 19.10.2000 р. №2063-III.
5. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” №334/94-ВР від 28.12.1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 27. – Ст. 181.
6. Должанський І.З. Бізнес-план: технологія розробки: навчальний посібник, 2006, 384 с.
7. Донець Л.І. Основи підприємництва: навчальний посібник, 2006, 312 с.

Періодичні наукові видання

1. Економіка України.
2. Економіка. Фінанси. Право.
3. Фінанси України.
4. Налоги и бухгалтерский учет.
5. Україна: аспекти праці.
6. Менеджмент в России и за рубежом.
7. Господарське право і підприємництво.

Ресурси

1. Інтернет

1. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України.
2. <http://www.rada.kiev.ua> – Законодавство України.
3. <http://www.me.gov.ua> – Міністерство економіки України.
4. <http://www.minfin.gov.ua> – Міністерство фінансів України.
5. <http://www.bank.gov.ua/> – Національний банк України.
6. [http:// www.uspp.ukrnet.net](http://www.uspp.ukrnet.net) – Ліга підприємців і промисловців України (українською мовою).

2. Бібліотеки:

- НУВГП – 33000, м. Рівне, вул.. Приходька, 75
- Обласна наукова – 33000, м. Рівне, майдан Короленка, 6, тел. 22-10-67.
- Міська бібліотека – 33000, м. Рівне, вул. Гагаріна, 67, тел. 24-12-47.